

ANNEX 16

Wyroki wydane na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym

1.

Wyrok NSA z dnia 14 listopada 2017 r. (II OSK 457/16)

Stroną w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 101 ust. 1 u.s.g. może być jedynie podmiot, którego interes prawny lub uprawnienie zostały naruszone. Tylko więc takie naruszenie interesu prawnego lub uprawnienia kwestionowanym aktem może doprowadzić do uwzględnienia skargi, które ma charakter aktualny, a ponadto jest naruszeniem zindywidualizowanym, wymierzonym w realne i zdatne do wskazania dobra prawne, z których korzysta sam skarżący.

2.

Wyrok NSA z dnia 20 czerwca 2017 r. (II OSK 2648/15)

Tylko takie naruszenie interesu prawnego lub uprawnienia kwestionowanym aktem może doprowadzić do uwzględnienia skargi, które ma charakter aktualny, a ponadto jest naruszeniem zindywidualizowanym, wymierzonym w realne i zdatne do wskazania dobra prawne, z których korzysta sam skarżący; powinno być tego rodzaju, aby można było stwierdzić, że bezpośrednio wyzuwa skarżącego z przysługujących mu praw albo ogranicza go w sposobach czynienia użytku z dotychczas przysługującego uprawnienia.

(...)

Od interesu prawnego należy odróżnić interes faktyczny, który nie upoważnia do zaskarżania aktów organów administracji, a który występuje wówczas, gdy określony podmiot jest wprawdzie bezpośrednio zainteresowany sposobem uregulowania danej kwestii, jednakże poprzez określoną regulację normatywną nie dochodzi do naruszenia przepisu prawa materialnego czy procesowego dotyczącego jego sytuacji prawnej.

3.

Wyrok NSA z dnia 31 maja 2017 r. (II OSK 2298/15)

W przypadku skargi złożonej w trybie art. 101 ust. 1 u.s.g. badanie legitymacji strony skarżącej wymaga ustalenia nie tylko istnienia po jego stronie interesu prawnego, ale także naruszenia tego interesu.

4.

Wyrok NSA z dnia 20 kwietnia 2017 r. (II GSK 1912/15)

Nawet ewentualna sprzeczność uchwały z prawem nie daje legitymacji do wniesienia skargi, jeżeli uchwała ta nie narusza prawem chronionego interesu prawnego lub uprawnienia skarżącego. Skarga z art. 101 ust. 1 u.s.g. ma szczególny charakter, wymaga spełnienia dodatkowych wymogów. Tym wymogiem jest m.in. wymóg wykazania naruszenia interesu prawnego skarżącego a nie tylko posiadania interesu prawnego.

5.

Wyrok NSA z dnia 7 marca 2017 r. (II OSK 1679/15)

Przepis art. 101 ust. 1 u.s.g. nie przyznaje legitymacji skargowej podmiotom, których interesy prawne lub uprawnienia są dopiero zagrożone naruszeniem w wyniku wejścia w życie postanowień aktu prawa miejscowego. Związek pomiędzy własną, indywidualną sytuacją prawną skarżącego a

zaskarżoną uchwałą musi istnieć w dacie wniesienia skargi, a nie w przyszłości, a ponadto powodować następstwo w postaci ograniczenia lub pozbawienia danego podmiotu konkretnych uprawnień lub nałożenia na niego obowiązków.

6.

Wyrok NSA z dnia 7 marca 2017 r. (II OSK 1587/15)

Do uwzględnienia skargi na uchwałę może doprowadzić tylko takie naruszenie interesu prawnego lub uprawnienia kwestionowanym aktem, które ma charakter aktualny, a ponadto jest naruszeniem zindywidualizowanym, wymierzonym w realne i zdadne do wskazania dobra prawnego, z których korzysta sam skarżący.

7.

Wyrok NSA z dnia 10 lutego 2017 r. (II OSK 1344/15)

Zaskarżenie uchwały w przedmiocie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, co do zasady, jest możliwe tylko w takim zakresie, w jakim narusza to interes prawny skarżącego. A zatem postanowienia planu, które nie naruszają praw rzeczowych skarżącego, nie naruszają indywidualnego interesu prawnego skarżącego nie mogą być zaskarżone przez skarżącego. Ewentualne uciążliwości, z którymi nie zgadza się skarżący nie mogą być przez niego kwestionowane, jeśli tylko nie naruszają indywidualnego, realnego interesu prawnego skarżącego.

Wyrok wydany na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym

8.

Wyrok NSA z dnia 28 czerwca 2007 r. (II OSK 1596/06)

Powszechność prawa do zaskarżania uchwał organów samorządu terytorialnego jest o tyle pozorna, że z prawa tego może korzystać tylko ten, kto wykaze naruszenie jego konkretnego, prawnego interesu lub uprawnienia.

(...)

Naruszenie interesu prawnego lub uprawnienia o jakim mowa w art. 87 ust. 1 u.s.p. musi mieć charakter rzeczywistego naruszenia prawa, dającego się wykazać w dacie wnoszenia skargi. Nie może to być naruszenie prawa hipotetyczne, potencjalne, do którego dojść nie musi.

Wyroki wydane na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa

9.

Wyrok NSA z dnia 25 marca 2014 r. (II OSK 355/14)

Podmiot wnoszący skargę musi wykazać istnienie po jego stronie interesu prawnego, czyli osobistego, konkretnego i aktualnego prawnie chronionego interesu, którym może być realizowany na gruncie określonego przepisu prawa, najczęściej materialnego, bezpośrednio wiążącego zaskarżony akt z indywidualną i prawnie chronioną sytuacją strony. Ponadto w związku z treścią art. 90 ust. 1 i art. 91 ust. 1 u.s.w. dodatkowym warunkiem zaskarżenia do sądu administracyjnego uchwał sejmiku województwa jest wykazanie, że w wyniku podjęcia takiej uchwały doszło do naruszenia interesu prawnego lub uprawnienia podmiotu wnoszącego taką skargę.

10.

Wyrok NSA z dnia 5 listopada 2014 r. (II OSK 977/13)

Przymiot strony w postępowaniu sadowoadministracyjnym, toczącym się na podstawie art. 90 ust. 1 u.s.w. ma ten czyj interes prawny (uprawnienie) zostały naruszone zaskarżoną uchwałą (zarządzeniem) organu. Podstawą zaskarżenia jest bowiem niezgodność uchwały (zarządzenia) z prawem i równocześnie naruszenie przez nią konkretnie rozumianych interesów lub uprawnień konkretnego podmiotu.

11.

Postanowienie NSA z dnia 23 stycznia 2018 r. (II OSK 3218/17)

Po pierwsze, istotą legitymacji skargowej określonej w art. 90 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa, jest uprawnienie do żądania przeprowadzenia kontroli określonego aktu lub czynności w celu doprowadzenia ich do stanu zgodnego z prawem, czyli z obiektywnym porządkiem prawnym. Jest to środek służący do ochrony innych podmiotów przed skutkami przekroczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego granic swojej samodzielności wyznaczonych przepisami prawa, ze szkodą dla uprawnień innej jednostki w sferze administracji publicznej. Instytucja ta określana bywa również jako skarga powszechna (*actio popularis*), które jest jednak o tyle nieprawidłowe, że legitymacja skargowa w takim wypadku uzależniona jest od wykazania przez skarżącego, że kwestionowany akt miejscowy narusza jego interes prawny lub uprawnienie. W tym też znaczeniu art. 90 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa stanowi *lex specialis* do art. 50 § 1 p.p.s.a., który uzależnia legitymację skargową tylko od posiadania interesu prawnego, nie wymagając jednocześnie wykazania jego naruszenia. Konsekwencją braku wykazania naruszenia interesu prawnego w przypadku wniesienia skargi na tego rodzaju akt prawa miejscowego jest odrzucenie skargi (art. 58 § 1 pkt 5a p.p.s.a.).

Po drugie, w tej sprawie poza sporem jest, że warunkiem skutecznego wniesienia skargi na akt prawa miejscowego organu samorządu województwa jest wykazanie naruszenia interesu prawnego. Okoliczności tej skarżący nie kwestionował w skardze, jak również nie kwestionują jej skarżący kasacyjnie w skargach kasacyjnych. Natomiast zarówno skarżący, jak i Fundacja domagają się zastosowania prounijnej wykładni art. 90 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa, przez dopuszczenie możliwości zaskarżenia tego rodzaju uchwały, pomimo, że plan ochrony powietrza nie nakłada na skarżącego żadnych obowiązków ani nie daje żadnych uprawnień i kierowany jest do organów administracji. Możliwości zastosowania tego rodzaju wykładni Fundacja (a także skarżący) upatruje w art. 23 ust. 1 dyrektywy CAFE. W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, proponowana wykładnia byłaby jednak wykładnią *contra legem* nie do pogodzenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego i powiązaną z nią zasadą równości wobec prawa. Wykładnia ta prowadziłaby bowiem do niedopuszczalnej sytuacji, w której zależnie od rodzaju kwestionowanego aktu prawa miejscowego określone podmioty były zobowiązane wykazywać naruszenie interesu prawnego, a inne nie.

Zarówno skarżący, jak i Fundacja, powołują się na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, które nie może jednak stanowić podstawy do dokonania wykładni *contra legem* art. 90 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa. Polski system prawny dopuszcza możliwość zaskarżenia uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza, natomiast skuteczne wniesienie skargi w tego rodzaju sprawie jest uzależnione od wykazania naruszenia interesu prawnego, co w tej sprawie nie miało miejsca.

Wyroki dotyczące kręgu stron w przypadku decyzji indywidualnych (wg Kpa) a w przypadku planów i programów

12.

Wyrok NSA z dnia 20 listopada 2014 r. (I OSK 1747/14)

W przeciwieństwie do strony postępowania sadowoadministracyjnego, toczącego się w następstwie skargi na rozstrzygnięcie administracyjne podejmowane w trybie k.p.a., w postępowaniu sadowoadministracyjnym z art. 87 ust. 1 u.s.p. wnoszący skargę musi się wykazać nie tylko interesem prawnym lub uprawnieniem, ale jednoczesnym naruszeniem tego interesu lub uprawnienia. Naruszenie interesu prawnego lub uprawnienia wnoszącego skargę na uchwałę organu powiatu otwiera dopiero drogę do merytorycznego rozpoznania skargi. Interes prawny skarżącego, do którego wprost nawiązuje art. 87 ust. 1 u.s.p., musi wynikać z normy prawa materialnego kształtującej sytuację prawną wnoszącego skargę.

13.

Postanowienie NSA z dnia 8 października 2013 r. (II OZ 787/13)

Przymiot strony w postępowaniu kwestionującym rozporządzenie o ustanowieniu strefy ochronnej ujęć wody podziemnej, kształtowany jest na innych zasadach aniżeli w postępowaniu administracyjnym regulowanym przepisami k.p.a. Naruszenie interesu prawnego lub uprawnienia otwiera dopiero drogę do merytorycznego rozpoznania (oceny) rozporządzenia. Ocena ta zaś dotyczy rodzaju naruszenia interesu prawnego lub uprawnienia podmiotu, kwestionującego przed sądem administracyjnym legalność ustanowienia strefy ochronnej. Natomiast inny podmiot, który nie wniósł skutecznie skargi do sądu administracyjnego we własnym interesie, nie może skutecznie ubiegać się o dopuszczenie do udziału w postępowaniu sadowoadministracyjnym. Może natomiast, po spełnieniu określonych, ustawowych warunków, wnieść skargę we własnym imieniu na podstawie art. 63 ust. 1 ustawy z 2009 r. o województwie i administracji rządowej w województwie.